

Typologie krajiny v oblasti Českého ráje

Zpracovala: Zuzana Merhautová

Vedoucí diplomové práce: doc. RNDr. Zdeněk Lipský, CSc.

Předložená diplomová práce Zuzany Merhautové „Typologie krajiny v oblasti Českého ráje“ obsahuje 120 stran textu, 15 map, 7 obrázků, 12 tabulek, 16 grafů a 23 stran mapových, grafických a tabelárních příloh. Autorka se zabývá komplexní klasifikací krajiny, přičemž úspěšně navazuje na téma bakalářské práce.

Práce je členěna do 10 kapitol, které odpovídají logické struktuře vědecké práce. V úvodních kapitolách jsou jasně stanoveny cíle práce, následuje obecné představení problematiky typologie a charakteristika základních metodických přístupů. Dále autorka seznamuje čtenáře s obecnou problematikou vstupních informačních a datových vrstev a plynule navazuje charakteristikou modelového území. V kapitole *Metodika* je podrobně popsána metoda objektivní typologie krajiny použitá v zájmovém území. Těžištěm práce je kapitola *Výsledky*, kde autorka výstižně charakterizuje vymezené krajinné typy na čtyřech hierarchických úrovních. V kapitole *Diskuse* je řešena problematika volby vstupních dat a použité metody, rovněž jsou porovnány výsledky objektivní typologie s dalšími informačními podklady vztahujícími se k zájmovému území a subjektivním posouzením charakteru oblasti. V *Závěru* je možná příliš stručně, byť výstižně shrnut obsah práce.

Po formální stránce je diplomová práce zpracována velmi kvalitně. Obsahuje jen minimum překlepů, veškeré grafické i tabelární prvky jsou přehledně uspořádány a označeny, citace jsou vesměs v pořádku. Odborný text práce je rovněž na velice dobré úrovni, pouze výjimečně se vyskytují nevhodné formulace typu „Geologie má v České republice dlouhou tradici...“ (str. 38) nebo „Vysoká heterogenní krajina...“ (str.57). Další formální výtka se týká zpracování vysvětlivek ke grafům charakterizujícím rozložení tříd tematických vstupů u jednotlivých krajinných typů. Zatímco v případě kategorizace reliéfu se lze díky kontinuální barevné škále v rozložení tříd snadno orientovat, v případě kategoriálních dat s větším počtem tříd (zejm. půdy) se stávají grafy značně nepřehlednými. Jako další nedostatek rovněž považuji absenci základních topografických prvků u tematických map v příloze, což znesnadňuje orientaci v zájmovém území. Poslední připomínkou je řazení dílčích kapitol, zabývajících se jednotlivými tematickými vstupy – autorka sice opakovaně upozorňuje na hierarchickou závislost přírodních i kulturních krajinných prvků, kde stojí klimatické a geologické poměry na nejvyšším stupni, přesto tyto následují až po charakteristice reliéfu.

Diplomová práce je zpracována na vysoké odborné úrovni. Autorka prokázala v obecné rešeršní části velmi dobrou schopnost práce s odbornou domácí i zahraniční literaturou, jednotlivé metodické přístupy kriticky hodnotí a srovnává jejich přínos. Zároveň výstižně komentuje klíčový problém klasifikace krajiny v České republice, totiž výběr a dostupnost vhodných datových podkladů. Jako nevyrovnanou hodnotím kapitolu *6.2 Charakteristika zájmové oblasti*, kde v kapitole *6.2.2 Klimatické a hydrologické poměry* přejímá informace pouze z webových stránek Správy CHKO, aniž by je konfrontovala s primárními zdroji. Půdní poměry oblasti jsou naopak popsány pouze na základě Půdní mapy ČR 1:250.000. Ačkoli kapitola 6.2 slouží pouze k představení modelového území, neměla by být rešerše dostupných informačních zdrojů podceňována.

Při úpravě primárních a odvození sekundárních dat se projevuje schopnost autorky pracovat s rozmanitým spektrem datových zdrojů za využití moderních geografických metod a nástrojů. Vlastní typologie krajiny zájmového území představuje vůbec první uplatnění metody divizivní klastrové analýzy na regionální úrovni v České republice a znamená tak zjevný odborný přínos k problematice klasifikace krajiny na domácí půdě. Metoda vykazuje dobré výsledky co do prostorové diferenciací krajiny modelového území, autorka sama upozorňuje na specifika metody a diskutuje alternativy řešení. Vymezené krajinné typy jsou výstižně charakterizovány na základě exaktních dat jak obecně dostupných tak samostatně odvozených. Jediná výtka se týká terminologie, resp. pojmenování krajinných typů, kde se již od první hierarchické úrovně pracuje s pojmem „krajina skal a kopců“, který bych doporučoval pozměnit (např. „krajina skal a izolovaných vrchů“).

Na závěr si dovoluji položit 2 dotazy:

- *Autorka zmiňuje problematiku osamocených pixelů, které reprezentují odlišný krajinný typ vůči okolnímu prostředí. Pokud by bylo v zájmu klasifikace vytvářet polygony krajinných typů jako spojité objekty, nebylo by vhodné zahrnout do souboru proměnných též informaci o zeměpisných souřadnicích středu pixelu?*
- *Metoda divizivní klastrové analýzy provedená v programu Twinspan vede podle autorky vždy k počtu shluků, resp. krajinných typů 2ⁿ. Je možné toto pravidlo upravit?*

Diplomová práce Zuzany Merhautové představuje nejen zajímavý odborný výstup, ale zároveň může její aplikovaná část posloužit jako důležitý podklad pro krajinné plánování modelové oblasti. Doporučuji proto autorce publikaci výsledků v odborných časopisech a nabídnutí textu Správě CHKO Český ráj. Přes výše uvedené připomínky se proto domnívám, že předložená práce splňuje požadované nároky, doporučuji komisi přijmout ji k obhajobě a hodnotit stupněm výborně.

V Praze 17.9.2009

RNDr. Dušan Romportl
